

affstafte den. Det er meget almindeligt, naar Folk tale om Beskyttelse, og særlig naar dens Modstandere, til hvilke jeg iøvrigt hører, tale derom, at man hører, at vor Industri og vort Haandværk saavne fuldstændige Eksistensbetingelser, at de leve kun i Løe af Beskyttelsen. I denne Henseende maa vi huske paa, at for at Industrien skal have gode Eksistensbetingelser, udfordres der ikke alene Produktionsmidler, men ogsaa et Salgsmarked, og jeg tror, at ved at tale om det nuværende Tryk, tænker man i Almindelighed paa Produktionsvilkårene, men der gør man Industrien og Haandværket uret. Det er sikkert nok, at ved Hjælp af Nutidens Kommunikationsmidler har den største Del af vor Industri og Haandværk nu lige saa gode Produktionsvilkåre, som man har andet Steds. Det eneste, der kan være i Bejlen for dem, er i alt Fald de kunstige Skranke, saa som Told paa Raamaterialer og den Slags. Tages de bort, bliver der ikke andet tilbage end Transportomkostningerne, og de ere smaa i Forhold til det, som nu mere og mere bliver det vigtigste, i al Industri, nemlig Arbejdet, den personlige Dygtighed ved Arbejdets Udførelse. Det se vi et Eksempel paa i Jærnindustrien, som er en af dem, der have de daarligste naturlige Betingelser hos os, idet vi hverken have Kul eller Jærn, som koste meget i Transportomkostninger. Udlandets Fabrikanter have overskudt vort Land med forskellige Redskaber trods vor Told, men vi se at med flere Redskaber, f. Eks. med Centrifuger, kan vor Industri konkurrere med dem. Jeg mener, at det er et Bevis for, at vi trænge ikke alene til Produktionsbetingelser, men ogsaa til Salgsvilkår. Med andre Ord Møkten er, hvad enten vi ville beholde Beskyttelsen eller affstafte den, at vort Land er saa meget lille. Det er det, der trykker os her. Det er Grunden til, at Beskyttelsen trykker os mere, end den trykker i de store Kulturlande, og det er ogsaa Grunden til, at vi ikke kunne affstafte den uden at gøre mere Skade, end Affstafelsen deraf vilde gøre i de store Kulturlande. Jeg indser altsaa godt, at Spørgsmaalet er overordentlig vanskeligt, men jeg tror dog, at det er et Retfærdighedstrav, at der bliver gjort noget virkelig for at ændre vore Toldsatser i en noget retfærdigere Retning, og at Beskyttelsen bliver tilkæmpet en lille Smule efter det producerende Samfundstrav, efter Kravene fra den Del af Samfundet, som ikke selv nyder godt af Beskyttelsen. Jeg skal ikke opholde mig længere ved dette Spørgsmaal.

Det andet Spørgsmaal, jeg derimod vil tage fat paa, er det, der angaar de faste Skatter, Skatterne paa faste Ejendomme. Jeg vil tage dem under et, baade dem, der hvile paa Byerne, og dem, der hvile paa Landet. Jeg indser slet ikke, at der er nogen Forskel i saa Henseende. Hvad der taler imod dem paa det ene Sted, taler ogsaa imod dem paa det andet, og hvad der taler for dem paa det ene Sted, taler ogsaa for dem paa det andet. De faste Skatter ere virkelig Stat, i alt Fald i deres Oprindelse, ganske vist ere de undergaaede Forandringer i det sidste Aarhundrede; men da vi sil dem for en hundrede Aar tilbage, i 1802, vare de en Retfærdighed, og jeg vil sige, at de vare en dobbelt Retfærdighed. For det første vare de i Virkeligheden en Formueskat, thi de faste Ejendomme vare den Gang en virkelig Maalestof for Formuen. Men der er en anden Ting, der gjorde, at de bleve en Retfærdighed, nemlig at man i Slutningen af forrige Aarhundrede, altsaa nogle Aar i Forvejen, havde gennemført en Række Reforme for Landbruget, af hvilke vi navnlig tænke paa Stavnsbaandets Løsning, naar vi mindes dem. Det var altsaa en positiv Fordel, man havde givet Landbruget. Det var derfor en dobbelt Retfærdighed, at der lagdes Stat paa de faste Ejendomme, thi for det første var det en retfærdig Formueskat, og dernæst var det et billigt Krav, da de store Reforme havde kostet Penge, at de, som havde nydt godt deraf, betalte deres Part dertil. Altsaa oprindelig vare disse Skatter virkelig retfærdige, men efterhaanden have Forholdene fuldstændig forandret sig. Det er jo blevet saaledes nu, at de faste Ejendomme slet ikke længer ere en Maalestof for vedkommendes Statteevne og Formue. De allerfleste af vore Ejendomsbesiddere i Byerne og paa Landet have en temmelig stor Gæld, de sidde temmelig haardt i det. De ere, som det ret træffende blev sagt paa et Møde, blevne Prioritetsforpagtere eller Straamænd for Kapitalisterne. De ere ikke stort af deres Ejendomme, og disse ere i alt Fald ikke en Maalestof for, hvad de eje. Det er den ene Ting, som gør, at Forholdene have forandret sig siden den Gang. I en anden Henseende er der Lighed med, hvad der stete den Gang, nemlig med Henhyn til, hvad der gik forud. Ligesom man den Gang havde indført store Landboreformer, saaledes har man ogsaa netop nu for en Snes Aar siden gennemført en meget stor Reform, jeg vil ikke kalde den en Landboreform, men den har i alt Fald haft Indflydelse paa Landbruget. Jeg tænker herved paa Indførelsen af Guldmøntfoden.